

۱ کدامیک از گزاره‌های زیر درست است؟

- ۱) ذرات مایع در مکان‌های معینی نسبت به هم قرار دارند و در اطراف این مکان‌ها، نوسان‌های بسیار کوچکی دارند.
- ۲) مادة درون ستارگان و بیشتر فضای بین ستاره‌ای از جنس گاز است.
- ۳) حالت یک ماده به چگونگی حرکت ذرات سازنده آن و اندازه نیروی بین آن‌ها بستگی دارد.
- ۴) مولکول‌های مایع همانند جامدات بلورین، با نظم و تقارن و نزدیک به یکدیگر قرار می‌گیرند و به شکل ظرف خود درمی‌آینند.

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

به بررسی گزینه‌های نادرست می‌پردازیم:

گزینه «۱»: ذرات جسم جامد در مکان‌های معینی نسبت به هم قرار دارند و در اطراف این مکان‌ها، نوسان‌های بسیار کوچکی دارند و ذرات مایع در مکان خود ثابت نیستند.

گزینه «۲»: مادة درون ستارگان و بیشتر فضای بین ستاره‌ای از جنس پلاسما، حالت چهارم ماده است.

گزینه «۴»: مولکول‌های مایع نظم و تقارن جامدات بلورین را ندارند و به صورت نامنظم و نزدیک به یکدیگر قرار گرفته‌اند.

۲) چه تعداد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

- آ) افزایش دما باعث افزایش نیروی همچسبی مولکول‌های یک مایع می‌شود.
- ب) کروی بودن قطره‌های آب در حال سقوط را می‌توان با کشش سطحی توجیه کرد.
- پ) اضافه کردن مایع ظرفشویی به آب باعث افزایش کشش سطحی می‌شود.
- ت) هرچه قطر لوله مویین کمتر باشد، ارتفاع جیوه درون لوله مویین هم کمتر است.

۱) ۱
۲) ۲
۳) ۳
۴) ۴

پاسخ: ۲ گزینه

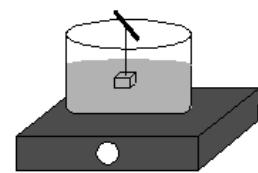
«۲» گزینه

عبارت‌های «ب» و «ت» درست و «الف» و «پ» نادرست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

- آ) افزایش دما باعث کاهش نیروی همچسبی مولکول‌های یک مایع می‌شود.
- پ) اضافه کردن مایع ظرفشویی به آب باعث کاهش کشش سطحی می‌شود.

۳) مطابق شکل جسمی مکعبی شکل به نخ متصل شده و در آب داخل ظرف در حال تعادل است و ترازو عدد F را نشان می‌دهد. اگر نخ را پاره کنیم تا جسم به طرف پایین شتاب بگیرد، ترازو بلافصله بعد از پاره شدن نخ و حرکت جسم عدد F' را نشان می‌دهد. در این صورت کدام گزینه صحیح است؟ (جرم نخ و میله ناچیز است و میله روی ظرف قرار دارد.)

$$F' = F \quad (1)$$

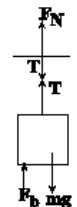
$$F' > F \quad (2)$$

$$F' < F \quad (3)$$

$$F' = 0 \quad (4)$$

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ترازو عددی را نشان می‌دهد که از طرف ظرف به آن وارد می‌شود، به ظرف سه نیرو وارد می‌شود:

۱) نیروی مایع

۲) نیروی میله

۳) نیروی وزن ظرف

۱) نیرویی که از طرف مایع به ظرف وارد می‌شود شامل مجموع وزن مایع و نیروی شناوری است. در هر دو حالت قبل از پاره شدن نخ و پس از آن مقدار یکسانی است.

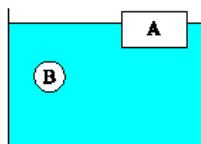
۲) نیرویی که از طرف میله به ظرف وارد می‌شود (عکس العمل F_N) برابر است با:

$$F_N = T \xrightarrow{T=mg-F_b} F_N = mg - F_b$$

پس از پاره شدن نخ این نیرو صفر می‌شود.

۳) نیروی وزن ظرف در هر دو حالت یکسان است. بنابراین پس از پاره شدن نخ عددی که ترازو نشان می‌دهد کمتر می‌شود.

۴ در شکل زیر، جسم توپر A روی سطح مایع شناور و جسم توپر B داخل مایع غوطه‌ور است. اگر بزرگی نیروی شناوری وارد بر جسم A بیشتر از بزرگی نیروی شناوری وارد بر جسم B باشد، کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) چگالی جسم A از چگالی جسم B بیشتر است.
- ۲) حجم جسم A از حجم جسم B بیشتر است.
- ۳) جرم جسم A از جرم جسم B کمتر است.
- ۴) بسته به شرایط، هریک از گزینه‌ها می‌تواند صحیح باشد.

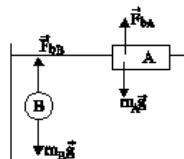
پاسخ: ۲ گزینه

گزینه «۲»

جسم A، روی سطح مایع شناور و جسم B، داخل مایع غوطه‌ور و به حال تعادل قرار دارند، لذا نیروی شناوری و نیروی وزن هر یک از اجسام با یکدیگر برابر است:

$$\begin{aligned} F_{bA} &= m_A g \xrightarrow{F_{bA} > F_{bB}} m_A g > m_B g \\ F_{bB} &= m_B g \end{aligned}$$

$$\Rightarrow m_A > m_B \Rightarrow \rho_A V_A > \rho_B V_B$$

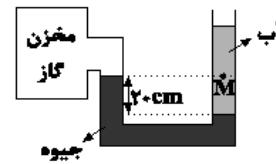

چون جسم توپر A روی سطح مایع شناور است، لذا چگالی آن از چگالی مایع کمتر و چون جسم توپر B در داخل مایع غوطه‌ور است، چگالی آن با چگالی مایع برابر است، لذا:

$$\rho_A V_A > \rho_B V_B \xrightarrow{\rho_B > \rho_A} V_A > V_B$$

در شکل زیر داخل لوله U شکل جیوه و آب قرار دارند. اختلاف فشار نقطه M و گاز درون مخزن چند کیلوپاسکال است؟ (۵)

$$\rho_{\text{آب}} = ۱۰۰۰ \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \quad \rho_{\text{جیوه}} = ۱۳۶۰۰ \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

۷/۲ (۱)

۲۵/۲ (۲)

۲۷ (۳)

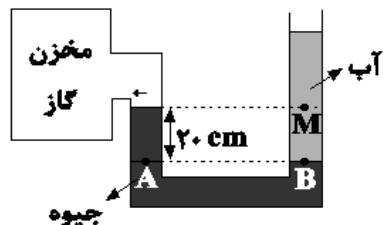
۲۹/۲ (۴)

پاسخ: ۲ گزینه

گزینه «۲»

فشار در نقاط هم تراز A و B یکسان است.

$$P_A = P_B \rightarrow \rho_{\text{جیوه}} gh + P_{\text{غاز}} = \rho_{\text{آب}} gh + P_M$$

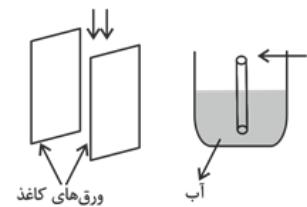

$$P_M - P_{\text{آب}} = (\rho_{\text{آب}} - \rho_{\text{جیوه}}) gh$$

$$= (۱۳۶۰۰ - ۱۰۰۰) \times ۱۰ \times ۰/۲$$

$$= ۲۵۲۰۰ Pa = ۲۵/۲ kPa$$

۶ در شکل‌های زیر، اگر از جهت‌های نشان داده شده، فوت کنیم، در کدام‌یک از گزینه‌های زیر پدیده‌هایی که رخ می‌دهد، به ترتیب از راست به چپ به درستی بیان شده است؟

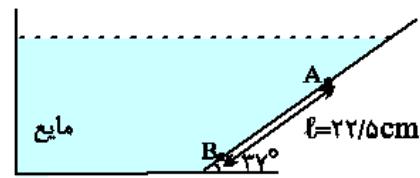

- ۱) بالا آمدن آب از نی، دور شدن کاغذها از یکدیگر
- ۲) پایین رانده شدن آب در نی، دور شدن کاغذها از یکدیگر
- ۳) بالا آمدن آب از نی، نزدیک شدن کاغذها به یکدیگر
- ۴) پایین رانده شدن آب در نی، نزدیک شدن کاغذها به یکدیگر

پاسخ: گزینه ۳

طبق اصل برنولی، می‌دانیم که با افزایش تندي شاره، فشار آن کاهش می‌یابد. بنابراین با افزایش تندي هواي بالاي دهانه نی و کاهش فشار هواي بالاي آن، فشار هواي وارد بر سطح آب بيشتر از فشار هواي بالاي دهانه نی شده و آب درون نی بالا مي‌رود. همچنين به طور مشابه با افزایش تندي هواي بين دو ورقه کاغذ و کاهش فشار هواي بين آن‌ها، به علت بيشتر بودن فشار هواي وارده از کناره‌ها، دو ورق به هم نزدیک خواهند شد.

در شکل زیر، مایع در حال تعادل است. اندازه اختلاف فشار بین دو نقطه A و B برابر با چند سانتیمتر جیوه است؟ (چگالی مایع درون طرف ۲، چگالی جیوه $\frac{g}{cm^3}$ و $\sin 37^\circ = \frac{3}{5}$ است.)

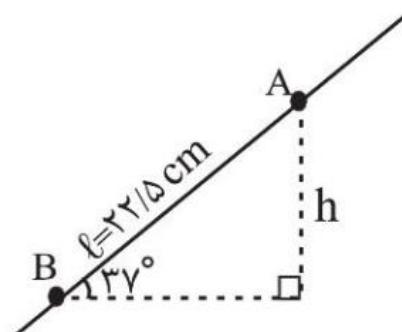
- (۱) $\frac{13}{5}$
- (۲) ۲
- (۳) $\frac{6}{25}$
- (۴) $\frac{3}{5}$

پاسخ: ۲ گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

ابتدا ارتفاع قائم فاصله بین دو نقطه A و B را می‌یابیم:

$$\begin{aligned} \sin 37^\circ &= \frac{h}{l} \xrightarrow{l = 22/5 \text{ cm}} \frac{h}{22/5} = \frac{3}{5} \\ h &= 13/5 \text{ cm} \end{aligned}$$

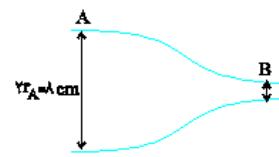

اکنون مشخص می‌کنیم که فشار ستونی از مایع به ارتفاع $13/5 \text{ cm}$ معادل فشار ستونی از جیوه به ارتفاع چند سانتیمتر است:

$$\begin{aligned} (\rho h)_{\text{جیوه}} &= (\rho' h')_{\text{مایع}} \xrightarrow{\rho = 2 \frac{g}{cm^3}, h = 13/5 \text{ cm}} \\ \rho' &= 13/5 \frac{g}{cm^3} \\ 2 \times 13/5 &= 13/5 \times h' \Rightarrow h' = 2 \text{ cm} \Rightarrow P' = 2 \text{ cmHg} \end{aligned}$$

بنابراین اندازه اختلاف فشار بین دو نقطه A و B برابر با 2 cmHg است.

۸) مطابق شکل زیر، در مدت یک دقیقه $\frac{۱}{۴}$ لیتر آب به صورت پایا از مقطع A می‌گذرد. اگر اختلاف تندی آب در دو مقطع A و B ، $۱۵ \frac{cm}{s}$ باشد، در این صورت شعاع مقطع B چند سانتی‌متر است؟ ($\pi = ۳$)

- ۰/۵ (۱)
- ۱ (۲)
- ۲ (۳)
- ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ابتدا با توجه به رابطه آهنگ شارش شاره در قسمت A لوله، تندی حرکت آب را به دست می‌آوریم:

$$\text{آهنگ شارش شاره} = ۰/۲۴ \frac{L}{s} = \frac{۱۷/۴}{۶۰}$$

حال با استفاده از رابطه Av داریم:

$$\text{آهنگ شارش شاره} = Av \Rightarrow ۰/۲۴ \frac{L}{s} = \pi r_A^2 v_A$$

$$\Rightarrow v_A = \frac{۰/۲۴ \times ۱۰^{-۳}}{\pi \times (۴ \times ۱۰^{-۴})^2} = ۰/۰۶ \frac{m}{s} = ۰/۶ cm/s$$

پس تندی آب خروجی از مقطع لوله برابر است با:

$$v_B = v_A + ۱۵ = ۰/۶ + ۱۵ = ۱۵ \frac{cm}{s}$$

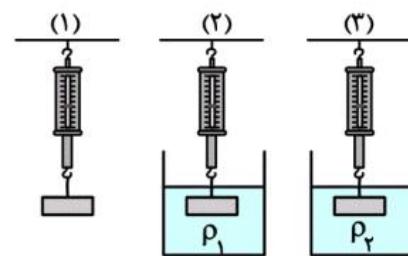
حال با توجه به معادله پیوستگی داریم:

$$A_A v_A = A_B v_B \Rightarrow \pi r_A^2 v_A = \pi r_B^2 v_B \Rightarrow r_B^2 = \frac{v_A}{v_B} r_A^2$$

$$\Rightarrow r_B = \sqrt{\frac{v_A}{v_B}} r_A \Rightarrow r_B = \sqrt{\frac{۰/۶}{۱۵}} \times ۴ = \frac{۱}{۳} \times ۴ = ۱/۳ \times 4 = ۱ cm$$

۹

مطابق شکل زیر، جسمی به انتهای یک نیروسنج وصل شده و نیروسنج در این حالت، عدد 20N را نمایش می‌دهد (شکل (۱)). زمانی که جسم متصل به نیروسنج را درون دو مایع به چگالی‌های ρ_1 و ρ_2 قرار می‌دهیم، نیروسنج به ترتیب اعداد 16N و 8N را نشان می‌دهد. اندازه نیروی شناوری وارد بر جسم از طرف مایع با چگالی ρ چند برابر اندازه نیروی شناوری وارد بر جسم از طرف مایع با چگالی ρ_m است؟

- (۱) $\frac{3}{4}$
 (۲) $\frac{4}{3}$
 (۳) $\frac{5}{6}$
 (۴) $\frac{6}{7}$

پاسخ: ۳

گزینه «۳»

اختلاف وزن جسم با عددی که نیروسنج نشان می‌دهد، برابر با اندازه نیروی شناوری است که در هر حالت از طرف شاره بر جسم وارد می‌شود:

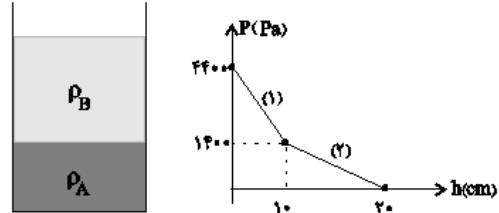
$$F_b = 20 - 6 = 14\text{N}$$

$$F_b = 20 - 8 = 12\text{N}$$

لذا نسبت اندازه نیروهای شناوری برابر است با:

$$\frac{F_b}{F_b} = \frac{14}{12} = \frac{7}{6}$$

در شکل زیر نمودار فشار حاصل از ستون دو مایع A و B بر حسب ارتفاع مایع‌ها از کف ظرف نشان داده شده است. اگر 500cm^3 از مایع B را با 1000cm^3 از مایع A در ظرفی استوانه‌ای به مساحت مقطع 100cm^3 برشیم، در این صورت فشار کل وارد بر کف ظرف چند پاسکال است؟ $(g = 10 \frac{N}{kg}, P_0 = 10^5 Pa)$

۲۹۰۰ (۱)

۳۷۰۰ (۲)

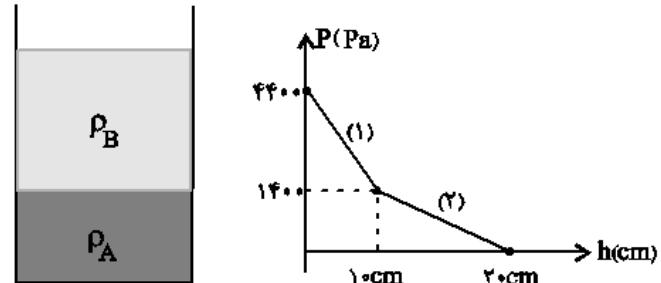
۱۰۳۷۰۰ (۳)

۱۰۲۹۰۰ (۴)

پاسخ: ۳ گزینه

گزینه «۳»

ابتدا چگالی مایع‌های A و B را می‌یابیم. بنا به رابطه $P = P_0 + \rho gh$ بر حسب P برابر ρg است. بنابراین با توجه به نمودار شبی خطها که برابر ρg است را می‌یابیم و آن را برابر ρg قرار می‌دهیم:

$$\rho_A g = (1) \Rightarrow \rho_A \times 10 = \frac{19000 - 14000}{10}$$

$$\Rightarrow \rho_A = 3000 \frac{kg}{m^3} = 3 \frac{g}{cm^3}$$

$$\rho_B g = (2) \Rightarrow \rho_B \times 10 = \frac{19000 - 14000}{10}$$

$$\rho_B = 1500 \frac{kg}{m^3} = 15 \frac{g}{cm^3}$$

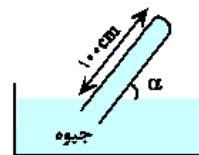
حال اگر 500cm^3 از مایع B و 1000cm^3 از مایع A را در یک ظرف برشیم:

$$m_t = m_A + m_B = \rho_A V_A + \rho_B V_B = 3 \times 1000 + 15 \times 500 = 3700g = 3.7kg$$

حال با استفاده از رابطه $P = \frac{W}{A}$ فشار وارد بر کف ظرف را می‌یابیم:

$$P = \frac{3.7 \times 10}{100 \times 10^{-4}} = 3700Pa \Rightarrow P_t = P_0 + P_{\text{مایع}} = 100000 + 3700 = 103700Pa$$

در شکل زیر، مساحت مقطع لوله ته بسته $F cm^3$ ، چگالی جیوه $\frac{kg}{m^3} = 13600$ و اندازه نیرویی که بر ته بسته لوله وارد می‌شود، $N = 7/36$ است. اگر فشار هوای محیط $P_0 = 10^5 Pa$ باشد، زاویه α چند درجه است؟ ($g = 10 \frac{N}{kg}$, $\sin 37^\circ = 0.6$, $\cos 37^\circ = 0.8$)

- (۱) ۵۳
(۲) ۶۰
(۳) ۳۷
(۴) ۳۰

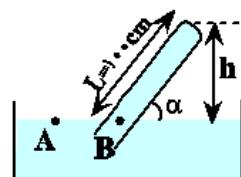
پاسخ: ۳

گزینه «۳»

چون اندازه نیروی وارد بر ته بسته لوله و مساحت آن معلوم‌اند، ابتدا فشار وارد بر ته بسته لوله از طرف جیوه را پیدا می‌کنیم. فشار وارد بر ته بسته لوله را با P' نشان می‌دهیم.

$$P' = \frac{F}{A} \xrightarrow[A = F cm^3 = F \times 10^{-4} m^3]{F = 7/36 N} P' = \frac{7/36}{F \times 10^{-4}} \Rightarrow P' = 18400 Pa$$

از طرف دیگر، مطابق شکل زیر، $P_A = P_B = P_0 + \rho gh$ است. با توجه به این‌که $P_0 = P_0$ است، می‌توان نوشت:

$$P_A = P_B \Rightarrow P_0 = P_0 + \rho gh \xrightarrow[\rho = 13600 \frac{kg}{m^3}]{P_0 = 100000 Pa, P' = 18400 Pa} 100000 = 18400 + 13600 \times 10 \times h \Rightarrow 81600 = 136000h$$

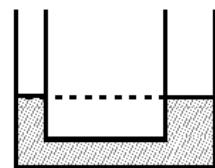
$$\Rightarrow h = 0.6 m \Rightarrow h = 60 cm$$

بنابراین، زاویه α برابر است با:

$$\sin \alpha = \frac{h}{L} \xrightarrow[L = 100 cm]{h = 60 cm} \sin \alpha = \frac{60}{100} = 0.6 \xrightarrow{\sin 37^\circ = 0.6} \alpha = 37^\circ$$

۱۲

مقداری جیوه در لوله L شکل زیر در حال تعادل است. اگر قطر مقطع شاخه سمت راست ۲ برابر قطر مقطع شاخه سمت چپ باشد، در صورتی که در شاخه سمت چپ ستونی از آب به ارتفاع ۴۰/۸ cm ببریزیم، پس از برقراری مجدد تعادل، سطح جیوه در شاخه سمت راست نسبت به مکان اولیه‌اش چند میلی‌متر بالا می‌رود؟ (چگالی آب و جیوه به ترتیب ۱۰۰۰ و ۱۳۶۰۰ واحد SI است).

- ۲۴) ۱
۲۰) ۲
۱۵) ۳
۶) ۴

پاسخ: گزینه ۴

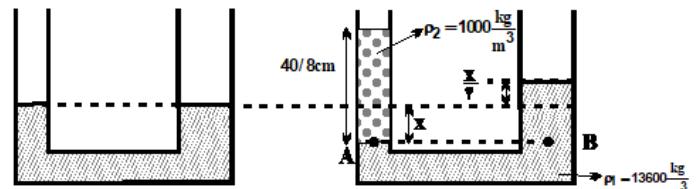
گزینه ۴

می‌دانیم که حجم جیوه جابه‌جا شده در دو شاخه با هم برابر است. اگر در اثر ریختن آب در شاخه سمت چپ، سطح جیوه به اندازه x پایین بیاید، برای بدست آوردن مقدار بالا رفتن جیوه در شاخه سمت راست داریم:

$$V = V' \Rightarrow Ah = A'h' \Rightarrow h' = \left(\frac{A}{A'} \right) h \xrightarrow{A=\frac{\pi}{F}d^2} h' = \left(\frac{d}{d+2d} \right)^2 h \xrightarrow{h=x} h' = \left(\frac{d}{3d} \right)^2 \times x = \frac{x}{9}$$

$$h' = \left(\frac{d}{d+2d} \right)^2 h \xrightarrow{h=x} h' = \left(\frac{d}{3d} \right)^2 \times x = \frac{x}{9}$$

اکنون با توجه به شکل زیر و با استفاده از برابری فشار در نقاط همتراز از یک مایع ساکن، داریم:

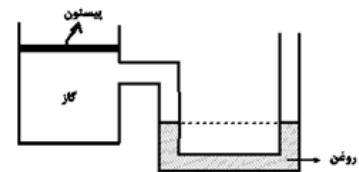
$$P_A = P_B \Rightarrow P_0 + \rho_1 gh_1 = P_0 + \rho_2 gh_2 \Rightarrow \rho_1 h_1 = \rho_2 h_2$$

$$\Rightarrow 13600 \times \left(x + \frac{x}{9} \right) = 1000 \times 40 \Rightarrow \frac{10x}{9} = \frac{1000 \times 40}{13600}$$

$$\Rightarrow x = 2/4 cm$$

در نتیجه سطح جیوه در شاخه سمت راست نسبت به مکان اولیه‌اش به اندازه $\frac{x}{9} = 0/6 cm = 6 mm$ بالا می‌رود.

۱۳) در مانومتر در حال تعادل شکل زیر، اگر وزنهای به جرم 2kg را به آرامی روی پیستون بدون جرمی قرار دهیم، پس از برقراری مجدد تعادل، اختلاف ارتفاع روغن در دو شاخه لوله L سانتی‌متر می‌شود. مساحت قاعده پیستون چند سانتی‌متر مربع است؟ ($\frac{g}{cm^3} = 10$ روغن)

- ۵ (۱)
- ۵۰ (۲)
- ۵۰۰ (۳)
- ۵۰۰۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

فشار وارد بر گاز در اثر قرار دادن وزنه روی پیستون، باعث ایجاد اختلاف ارتفاع در روغن درون لوله L شکل می‌شود. داریم:

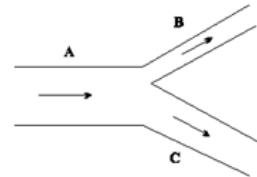
$$\frac{mg}{A} = \rho_{روغن}gh \Rightarrow A = \frac{m}{\rho_{روغن}g}$$

$$m = \gamma kg, h = 5\text{cm} = 0.05\text{m} \rightarrow A = \frac{\gamma}{\rho_{روغن}g} = 0.05\text{m}^2$$

$$\rho_{روغن} = 1000 \frac{kg}{m^3}$$

$$\Rightarrow A = 0.05\text{m}^2 \times \frac{1\text{cm}^2}{10^{-4}\text{m}^2} = 500\text{cm}^2$$

۱۴) در شکل زیر، سطح مقطع لوله‌های B و C به ترتیب برابر با 25cm^3 و 50cm^3 است. اگر شاره تراکم‌نپذیری با جریان یکنواخت و آهنگ از لوله A وارد شده و با تنیدی $\frac{\text{cm}}{\text{s}}$ از لوله B عبور کند، تنیدی عبور شاره از لوله C چند $\frac{\text{cm}}{\text{s}}$ است؟

- ۵۰ (۱)
- ۳۰ (۲)
- ۲۰ (۳)
- ۱۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۴

گزینه ۴

با استفاده از معادله پیوستگی، داریم:

$$\begin{aligned} A_A v_A &= A_B v_B + A_C v_C \\ A_A v_A &= \frac{1}{14} \times \frac{100 \text{ cm}^3}{1 \text{ L}} = 100 \frac{\text{cm}^3}{\text{s}} \\ A_B = 25 \text{ cm}^3, A_C = 50 \text{ cm}^3, v_B = 10 \frac{\text{cm}}{\text{s}} \\ 100 &= 25 \times 10 + 50 \times v_C \Rightarrow 100 = 50 v_C \Rightarrow v_C = 2 \frac{\text{cm}}{\text{s}} \end{aligned}$$

۱۵) اگر از سطح آزاد دریاچه‌ای به اندازه $\frac{1}{14}$ عمق آن پایین رویم، فشار کل $\frac{1}{14}$ فشار کل در ته دریاچه خواهد شد. عمق دریاچه چند متر است؟ (فشار هوا P_0 و چگالی آب دریا $\rho g = 10 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ است.)

- ۲۷۰ (۱)
- ۳۰۰ (۲)
- ۳۲۰ (۳)
- ۲۹۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۱

گزینه ۱

فشار ناشی از ستون از مایعی به ارتفاع h ، از رابطه ρgh به دست می‌آید. بنابراین داریم:

$$P_0 + \rho g \frac{h}{14} : \text{فشار در عمق } \frac{h}{14}$$

$P_0 + \rho gh$: فشار در ته دریاچه به عمق h

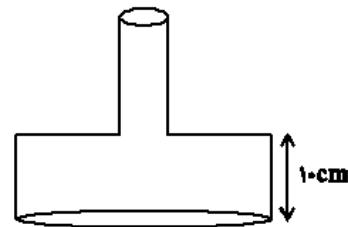
$$\Rightarrow P_0 + \rho g \frac{h}{14} = \frac{1}{14} (P_0 + \rho gh)$$

$$\Rightarrow 14P_0 + 14\rho gh = 15P_0 + 15\rho gh$$

$$14P_0 = \rho gh \Rightarrow h = \frac{14P_0}{\rho g} = \frac{14 \times 10^5}{1000 \times 10}$$

$$\Rightarrow h = 14 \text{ m}$$

۱۶ در شکل زیر، اگر ۱۵ لیتر مایع درون ظرف بربیزیم، نیروی وارد بر کف ظرف از طرف مایع 2400N می‌شود. اگر قطر سطح مقطع پایین ظرف 40cm و مساحت سطح مقطع بالای آن 100cm^2 باشد، چگالی مایع درون ظرف چند است؟ $(\pi = \frac{\pi}{kg})$

- ۲۰۰۰ (۱)
۴۰۰۰ (۲)
۵۰۰۰ (۳)
۶۰۰۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

ابتدا مساحت سطح مقطع پایین ظرف را می‌یابیم و سپس حجم آن را حساب می‌کنیم:

$$A_1 = \pi r^2 \xrightarrow{r=\frac{D}{2}} A_1 = \pi \frac{D^2}{4}$$

$$\xrightarrow{D=40\text{cm}} A_1 = \pi \times \frac{1600}{4} \Rightarrow A_1 = 1200\text{cm}^2$$

$$V_1 = A_1 h_1 \xrightarrow{h_1=10\text{cm}} V_1 = 1200 \times 10 \Rightarrow V_1 = 12000\text{cm}^3$$

اکنون مشخص می‌کنیم از ۱۵ لیتر مایع چند لیتر آن در قسمت باریک ظرف جای می‌گیرد و سپس ارتفاع قسمت باریک را حساب می‌کنیم. چون هر لیتر برابر با 1000cm^3 است، بنابراین حجم کل مایع $V = 15 \times 1000 = 15000\text{cm}^3$ است که $V_1 = 12000\text{cm}^3$ از آن در قسمت پایین ظرف و $V_2 = 15000 - 12000 = 3000\text{cm}^3$ از آن در قسمت باریک ظرف جای می‌گیرد. با توجه به اینکه مساحت سطح مقطع قسمت باریک ظرف 100cm^2 است، ارتفاع آن برابر است با:

$$V_2 = A_2 h_2 \xrightarrow{\substack{A_2=100\text{cm}^2 \\ V_2=3000\text{cm}^3}} 3000 = 100 \times h_2 \Rightarrow h_2 = 30\text{cm}$$

اکنون با محاسبات زیر، چگالی مایع را پیدا می‌کنیم. ارتفاع مایعی که بر کف ظرف فشار وارد می‌کند، برابر با 40cm است. در این حالت داریم:

$$\begin{cases} P = \rho gh \\ F = PA_1 \end{cases} \Rightarrow F = \rho gh A_1 \xrightarrow{\substack{h=40\text{cm}=0.4\text{m}, F=2400\text{N} \\ A_1=1200\text{cm}^2=1200 \times 10^{-4}\text{m}^2}} 2400 = \rho \times 10 \times 0.4 \times 1200 \times 10^{-4} \Rightarrow \rho = 6000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

۱۷) سوراخ کوچکی به مساحت 3 cm^3 در کف یک زیردریایی که در عمق 30 m از سطح آب قرار دارد، ایجاد شده است. برای جلوگیری از ورود آب به داخل این زیردریایی، حداقل چند کیلوگرم جرم باید روی سوراخ قرار دهیم؟ (فشار هوای داخل زیردریایی برابر با $(g = 10 \frac{N}{kg})$ $P_0 = 10^5 \text{ Pa}$ $\times 10^3 \text{ Pa}$)

۶)

۱۲)

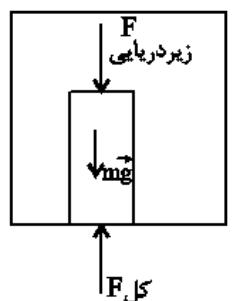
۹/۳)

۱۴/۷)

گزینه ۳ پاسخ:

گزینه «۳»

با توجه به شکل زیر، داریم:

$$P_{\text{kol}}A = P_{\text{زیر دریایی}}A + mg$$

$$\Rightarrow mg = (P_{\text{زیر دریایی}} - P_{\text{kol}})A$$

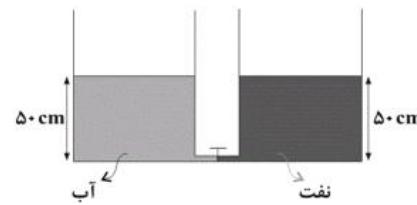
$$\Rightarrow mg = (P_0 + \rho gh - P_{\text{زیر دریایی}})A$$

$$\Rightarrow m \times 10 = (10^5 + 10^3 \times 10 \times 30 - 9 \times 10^3) \times 3 \times 10^{-4}$$

$$\Rightarrow 10m = 31 \times 10^3 \times 3 \times 10^{-4} \Rightarrow 10m = 93$$

$$\Rightarrow m = \frac{93}{10} = 9.3 \text{ kg}$$

۱۸) در شکل زیر آب و نفت در دو شاخه با قطر مقطع یکسان به کمک شیر رابط از یکدیگر جدا شده‌اند. اگر شیر را باز کنیم پس از مدتی تعادل برقرار می‌شود. در این حالت، سطح آزاد نفت در شاخه مقابل از کف ظرف چند سانتی‌متر فاصله خواهد داشت؟ (چگالی آب و نفت به ترتیب $\frac{g}{cm^3}$ و $\frac{g}{cm^3}$ است و حجم لوله رابط ناچیز است.)

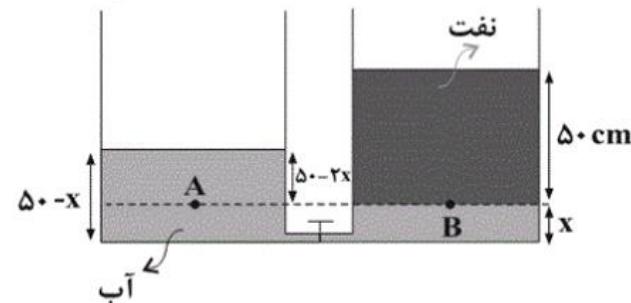
- (۱) ۶۰
(۲) ۶۲/۵
(۳) ۴۰
(۴) ۵۵

پاسخ: ۴

گزینه «۴»

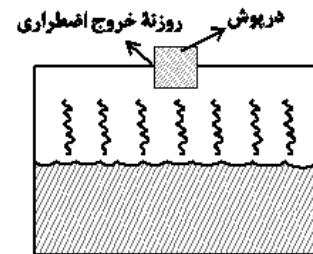
در ابتدا با باز شدن شیر، آب به دلیل چگالی بالاتر مقداری به پایین آمده و نفت را به بالا می‌راند. اگر آب به اندازه x سانتی‌متر به پایین رفته باشد، نفت نیز (به دلیل برابر بودن ضخامت دو شاخه) به اندازه همان x سانتی‌متر به بالا خواهد رفت. بنابراین:

$$P_A = P_B \Rightarrow P_0 + \rho_W gh_W = P_0 + \rho_O gh_O \\ \rightarrow \rho_W h_W = \rho_O h_O \rightarrow 1 \times (50 - 2x) = 0.8 \times 50 \rightarrow x = 5 \text{ cm}$$

ارتفاع سطح آزاد نفت از کف ظرف $50 + x = 55 \text{ cm}$

۱۹) در شکل زیر، قطر روزنہ دایره‌ای شکل خروج اضطراری بخار یک دیگ بخار، چند میلی‌متر باشد تا در صورت مسدود کردن روزنہ با درپوشی استوانه‌ای از جنس سرب به جرم ۲۷۰ گرم، فشار درون دیگ بخار برابر با ۴ اتمسفر باشد؟ ($\pi = 3$ ، $g = 10 \frac{N}{kg}$ ، $P_0 = 10^5 Pa$) و فشار هوا محیط یک اتمسفر است.

- ۱) $1/5$
۲) $\sqrt{3}$
۳) 3
۴) $2\sqrt{3}$

پاسخ: ۴

فشار طرفین روزنہ باید با هم برابر باشند. فشار در درون دیگ بخار $P_{atm} = 10^5 Pa$ و در خارج از آن ناشی از فشار هوا و فشار ناشی از نیروی وزن درپوش استوانه‌ای سربی است. بنابراین:

$$P = P_0 + \frac{F}{A} \xrightarrow[A=\pi r^2]{F=mg} P = P_0 + \frac{mg}{\pi r^2}$$

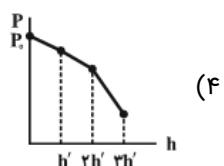
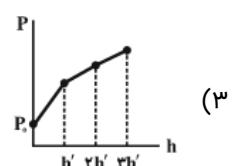
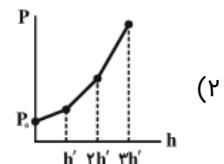
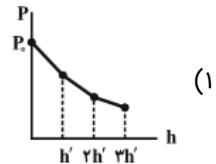
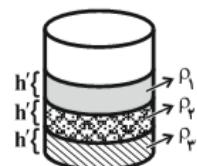
$$\xrightarrow[P_0=10^5 Pa, P_0=10^5 Pa]{m=270 g=0.27 kg, g=10 \frac{N}{kg}, \pi=3} \frac{270}{\pi \times r^2}$$

$$10^5 = 10^5 + \frac{270}{\pi \times r^2} \Rightarrow 3 \times 10^5 = \frac{270}{\pi \times r^2}$$

$$\Rightarrow r^2 = \frac{270}{3 \times 10^5} = 3 \times 10^{-5}$$

$$\xrightarrow{\text{جزرگیری}} r = \sqrt{3} \times 10^{-3} m = \sqrt{3} mm \Rightarrow d = 2r = 2\sqrt{3} mm$$

در ظرف زیر، سه مایع مخلوطنشدنی با چگالی‌های ρ_1 ، ρ_2 و ρ_3 ریخته شده و مجموعه در حال تعادل است. نمودار فشار کل بر حسب فاصله از سطح آزاد مایع ρ_1 (h)، کدام است؟ (P_0 ، فشار هوا در سطح آزاد مایع است).

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

طبق شکل، چون مایع با چگالی ρ_3 ، پایین‌تر از همه قرار دارد، دارای چگالی بیشتری نسبت به مایع‌های ρ_2 و ρ_1 است. از طرفی، طبق رابطه $P = \rho gh + P_0$ ، شیب نمودار ($h - P$) برابر با $g\rho$ است. پس شیب نمودار مربوط به مایع شماره (۳) از همه بیشتر و شیب نمودار مربوط به مایع شماره (۱) از همه کمتر است.

(۱۲) مکعبی به ضلع 40cm پُر از آب است. اگر تمام آب این مکعب را درون استوانهای که قطر قاعده آن 40cm است، بریزیم، فشاری که این آب در کف استوانه ایجاد می‌کند، چند برابر فشاری است که در کف مکعب ایجاد می‌کند؟

- (۱) $\frac{4}{\pi}$
- (۲) $\frac{\pi}{4}$
- (۳) $\frac{\pi}{4}$
- (۴) π

پاسخ: گزینه ۲

«گزینه ۲»

چون جرم آب داخل استوانه و مکعب یکسان است، لذا با استفاده از رابطه فشار و نوشتتن آن به صورت مقایسه‌ای، داریم:

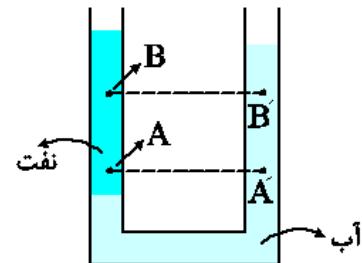
$$P = \frac{F}{A} = \frac{mg}{A}$$

$$\Rightarrow \frac{P_{استوانه}}{P_{مکعب}} = \frac{F_{استوانه}}{F_{مکعب}} \times \frac{A_{استوانه}}{A_{مکعب}}$$

$$\Rightarrow \frac{P_{استوانه}}{P_{مکعب}} = \frac{a^2}{\pi d^2} = \frac{4}{\pi} \left(\frac{a}{d}\right)^2 \xrightarrow{a=d=40\text{cm}}$$

$$\Rightarrow \frac{P_{استوانه}}{P_{مکعب}} = \frac{4}{\pi}$$

۲۲) مطابق شکل زیر، دو مابع مخلوط‌نشدنی آب و نفت در یک لوله U شکل، در حال تعادل‌اند. اگر اختلاف فشار بین دو نقطه A و A' با ΔP_1 و اختلاف فشار بین دو نقطه B و B' را با ΔP_2 نمایش دهیم، کدامیک از گزینه‌های زیر صحیح است؟

$$\Delta P_1 < \Delta P_2 \quad (1)$$

$$\Delta P_1 = \Delta P_2 \quad (2)$$

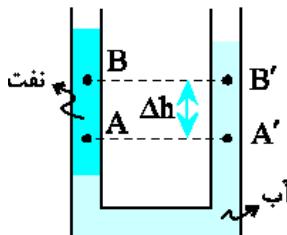
$$\Delta P_1 = \Delta P_2 = 0 \quad (3)$$

$$\Delta P_1 > \Delta P_2 \quad (4)$$

پاسخ: گزینه ۱

«۱» گزینه

مطابق شکل رو به رو، آب و نفت در تعادلند و می‌خواهیم اختلاف فشار بین نقاط (A و A') و (B و B') را مقایسه کنیم. برای این کار ابتدا در هر شاخه، به طور مستقل رابطه بین فشارها را می‌نویسیم:

$$P_A = P_B + \rho g \Delta h \quad (1) \quad : \text{شاخه سمت چپ}$$

$$P_{A'} = P_B + \rho_{\text{آب}} g \Delta h \quad (2) \quad : \text{شاخه سمت راست}$$

حال رابطه (۲) را از (۱) کم می‌کنیم و خواهیم داشت:

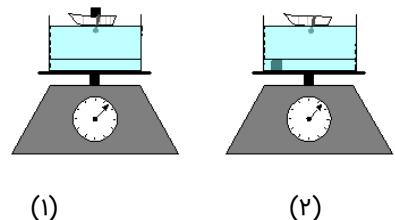
$$P_A - P_{A'} = P_B - P_B + g \Delta h (\rho_{\text{نفت}} - \rho_{\text{آب}})$$

$$\Rightarrow \Delta P_1 = \Delta P_2 + g \Delta h (\underbrace{\rho_{\text{آب}} - \rho_{\text{نفت}}}_{\text{منفی}}) \quad (3)$$

با توجه به اینکه چگالی نفت کمتر از چگالی آب است، بنابراین آخرین عبارت سمت راست رابطه (۳) منفی است و خواهیم داشت:

$$\Delta P_1 - \Delta P_2 < 0 \Rightarrow \Delta P_1 < \Delta P_2$$

۲۳) مطابق شکل‌های زیر، یک قطعه فولادی توپر داخل یک قایق اسباب‌بازی قرار دارد و بر سطح آب درون ظرفی که روی باسکولی قرار دارد، شناور است. پس از آن که قطعه فولادی را از داخل قایق برداریم، سطح آب درون ظرف ... و عددی که باسکول نشان خواهد داد، ... حالت قبل خواهد بود.

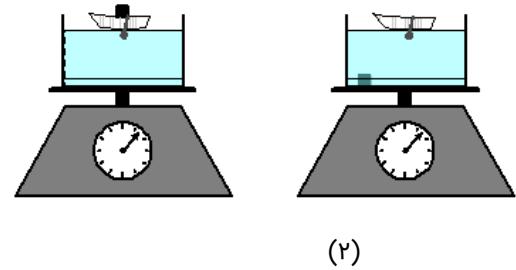

(۱) (۲)

- ۱) بالاتر می‌رود- برابر با
- ۲) پایین‌تر می‌رود- برابر با
- ۳) بالاتر می‌رود- بیش‌تر از
- ۴) پایین‌تر می‌رود- کم‌تر از

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

(۱) (۲)

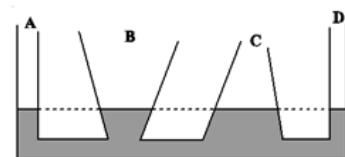
مطابق شکل (۱)، یک قطعه فولادی که روی قایق اسباب‌بازی قرار دارد، بر سطح آب شناور است و مجموعه روی باسکولی قرار دارد. قطعه را از روی قایق بر می‌داریم و داخل ظرف می‌اندازیم (شکل ۲). می‌خواهیم تغییر سطح آب و عدد باسکول پس از انداختن قطعه به داخل آب را مقایسه کنیم.

بررسی تغییر سطح آب: در حالت (۱) که قطعه شناور است، حجمی که آب جای‌جا می‌شود، آنقدر هست که وزن آن برابر وزن قطعه باشد، اما چون چگالی آب کم‌تر از فولاد است، حجم آب جای‌جا شده بسیار بیش‌تر از حجم قطعه است (تا هم‌وزن شوند). در حالت دوم که قطعه درون آب قرار دارد، فقط به اندازه حجم خود که اشغال کرده، آب را جای‌جا می‌کند، بنابراین سطح آب در حالت دوم کمی پایین می‌رود.

بررسی تغییر عدد باسکول: عددی که باسکول نشان می‌دهد، برابر وزن مجموعه‌ای است که بر روی آن قرار دارد (ظرف، آب، قایق و قطعه)، لذا در حالت اول و دوم وزن مجموعه ثابت است، بنابراین عدد باسکول در هر دو حالت برابرند.

دقت کنید که عدد باسکول به نیروهای داخلی مجموعه‌ای که روی آن قرار دارد، بستگی ندارد و صرفاً وزن کل آن‌ها را نشان می‌دهد.

در شکل زیر، مایعی به چگالی ρ' در ظرفی به حال تعادل قرار دارد. اگر در شاخه A، مایعی به چگالی ρ اضافه کنیم، در این صورت پس از رسیدن به حالت تعادل در مورد تغییر ارتفاع ستون مایع در لوله‌های دیگر کدام گزینه صحیح است؟

$$\Delta h_D > \Delta h_C > \Delta h_B \quad (1)$$

$$\Delta h_C > \Delta h_D > \Delta h_B \quad (2)$$

$$\Delta h_B = \Delta h_C = \Delta h_D \neq 0 \quad (3)$$

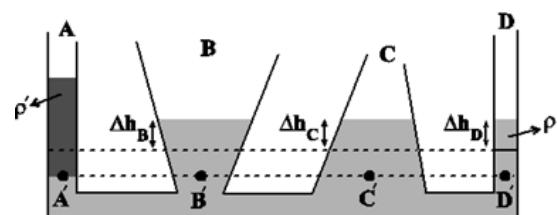
$$\Delta h_D \neq 0, \Delta h_B = \Delta h_C = 0 \quad (4)$$

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مطابق شکل زیر، با اضافه کردن مایعی دیگر در شاخه A، سطح مایع در این شاخه کمی پایین می‌آید و در سه شاخه دیگر ظرف، به ارتفاع یکسان بالا می‌رود، زیرا با توجه به برابری فشار در نقاط همتراز از یک مایع ساکن، داریم:

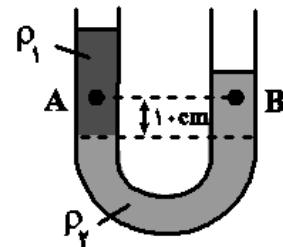
$$P_{A'} = P_{B'} = P_{C'} = P_{D'}$$

چون فشار در هر نقطه از مایع به ارتفاع عمودی مایع از سطح آزاد مایع بستگی دارد، در نتیجه:

$$h_{B'} = h_{C'} = h_{D'} \Rightarrow \Delta h_B = \Delta h_C = \Delta h_D$$

۲۵ در شکل زیر، دو مایع مخلوط ناشدندی در لوله U شکل در حال تعادل‌اند. اختلاف فشار بین دو نقطه A و B چند پاسکال است؟
 $(g = 10 \frac{N}{kg} \text{ و } \rho_1 = 10 \frac{g}{cm^3}, \rho_2 = 10 \frac{g}{cm^3})$

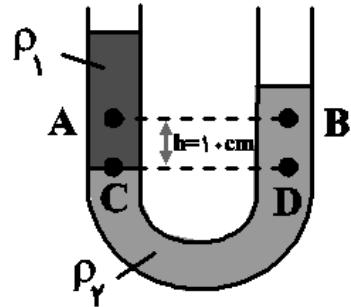
- ۱) صفر
 ۱۰۰ (۲)
 ۲۰۰ (۳)
 ۴۰۰ (۴)

گزینه ۳ پاسخ:

گزینه «۳»

با توجه به شکل و برابری فشار در نقاط هم‌تراز از یک مایع ساکن، داریم:

$$\begin{aligned} P_C = P_D \Rightarrow P_A + \rho_1 gh &= P_B + \rho_2 gh \\ \Rightarrow P_A - P_B &= \rho_2 gh - \rho_1 gh \\ \Rightarrow P_A - P_B &= gh(\rho_2 - \rho_1) = 10 \times 10^{-3} \times (1 - 10^{-3}) \times 10^3 = 200 Pa \end{aligned}$$

۲۶) نسبت فشار کل در عمق ۳۰ متری به فشار کل در عمق ۱۰ متری از سطح آزاد یک دریاچه ساکن، مطابق با کدام گزینه است؟ $g = 10 \frac{N}{kg}$

$$(P_0 + \rho gh) = 10^5 Pa$$

۱)

۲)

۳)

۴)

۵)

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

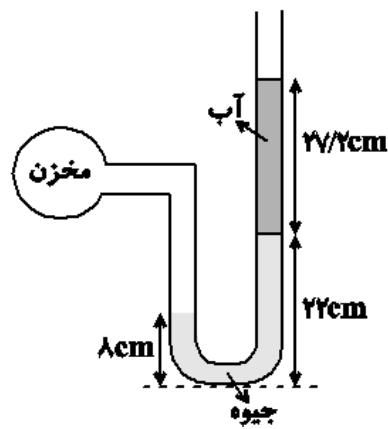
با استفاده از رابطه فشار کل در شاره‌های ساکن، داریم:

$$P = P_0 + \rho gh \Rightarrow \begin{cases} P_{30} = 10^5 + 10^3 \times 10 \times 30 = 4 \times 10^5 Pa \\ P_{10} = 10^5 + 10^3 \times 10 \times 10 = 2 \times 10^5 Pa \end{cases}$$

بنابراین:

$$\frac{P_{30}}{P_{10}} = \frac{4 \times 10^5}{2 \times 10^5} = 2$$

(۲۷) در شکل زیر، فشار پیمانه‌ای گاز محبوس درون مخزن چند سانتی‌متر جیوه است؟ $\rho_{آب} = 1 \frac{g}{cm^3}$, $\rho_{جیوه} = 13/6 \frac{g}{cm^3}$, $P_0 = 76 cmHg$

- (۱) ۱۲
- (۲) ۱۴
- (۳) ۱۶
- (۴) ۲۴

گزینه ۳: پاسخ:

اگر در شکل صورت سؤال ارتفاع ۸ سانتی‌متری از پایین لوله U شکل را نقطه همفشار دو مابع در نظر بگیریم، برای دو سمت لوله U شکل می‌توان نوشت:

$$P_{آب} - P_{جیوه} = P_{آب} + P_{جیوه} \Rightarrow P_{آب} = P_{جیوه} \quad (1)$$

ارتفاع ستون جیوه بالاتر از نقاط همفشار برابر است با:

$$h_{جیوه} = 22 - 8 = 14 \text{ cm} \Rightarrow P_{جیوه} = 14 \text{ cmHg}$$

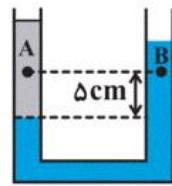
برای محاسبه فشار ستون آب برحسب سانتی‌متر جیوه می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} (\rho gh)_{آب} &= (\rho gh)_{جیوه} \Rightarrow 1 \times 27/2 = 13/6 \times h \\ \Rightarrow h &= 2 \text{ cm} \Rightarrow P_{آب} = 2 \text{ cmHg} \end{aligned}$$

طبق رابطه (۱) خواهیم داشت:

$$P_{آب} = 14 + 2 = 16 \text{ cmHg}$$

۲۸) در شکل زیر، دو مایع مخلوط نشدنی به چگالی‌های $\frac{kg}{m^3} 1000$ و $\frac{kg}{m^3} 800$ در یک لوله U شکل قرار دارند. اگر فشار در نقطه‌های A و B باشد، کدام رابطه در SI برقرار است؟ ($g = 10 \frac{N}{kg}$)

$$P_A = P_B \quad (1)$$

$$P_A = \frac{f}{\Delta} P_B \quad (2)$$

$$P_A = P_B - 100 \quad (3)$$

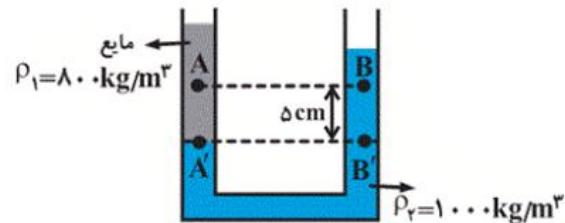
$$P_A = P_B + 100 \quad (4)$$

پاسخ: ۴ گزینه

اگر نقاط A' و B' را به عنوان نقاط هم‌فشار انتخاب کنیم، نقطه A در مایع (۱) و نقطه B در مایع (۲) و در یک فاصله از نقاط A' و B' قرار دارد. چون نقاط A و B بالاتر از نقاط A' و B' هستند، فشار آن‌ها کمتر می‌شود:

$$\left. \begin{array}{l} P_A = P_{A'} - \rho_1 gh \\ P_B = P_{B'} - \rho_2 gh \end{array} \right\} \xrightarrow{(1)-(2)} \frac{PA - PB}{\rho_1 - \rho_2}$$

$$P_A - P_B = -\rho_1 gh + \rho_2 gh = (\rho_2 - \rho_1)gh$$

$$\rho_1 = 1000 \frac{kg}{m^3}$$

$$\rho_2 = 800 \frac{kg}{m^3}, h = \Delta cm$$

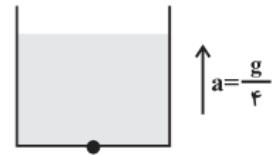
$$P_A - P_B = (1000 - 800) \times 10 \times \frac{\Delta}{100} = 100 \Rightarrow P_A = P_B + 100$$

۲۹) فشار ناشی از مایع در یک نقطه از کف ظرفی که محتوی مایع است، در حال سکون برابر با $P = 1200 \text{ Pa}$ است. اگر ظرف محتوی این مایع با شتاب $\frac{g}{4}$ از حال سکون در راستای قائم رو به بالا حرکت کند، فشار ناشی از مایع در کف ظرف چند پاسکال می‌شود؟

- (۱) ۱۲۰۰
- (۲) ۹۰۰
- (۳) ۱۵۰۰
- (۴) ۳۰۰

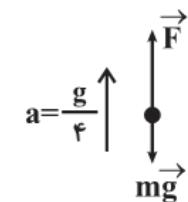
پاسخ: ۳) گزینه

می‌دانیم فشار مایع ناشی از وزن آن می‌باشد. بنابراین در حالت اول که مایع ساکن است، تنها نیرویی که فشار را ایجاد می‌کند، وزن مایع است. در این حالت داریم:

$$P = \frac{mg}{A} \xrightarrow{P=1200Pa} 1200 = \frac{mg}{A} \Rightarrow mg = 1200A \quad (N)$$

در حالتی که ظرف با شتاب ثابت رو به بالا حرکت می‌کند، طبق قانون دوم نیوتون، اندازه نیرویی که فشار را ایجاد می‌کند، برابر است با:

$$F = ma \xrightarrow{a=\frac{g}{4}} F - mg = m \times \frac{g}{4}$$

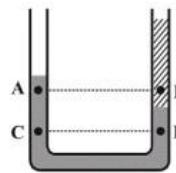
$$F = \frac{\Delta}{f} mg \xrightarrow{mg=1200A} F = \frac{\Delta}{f} \times 1200A$$

$$\Rightarrow F = 1500 \times A$$

بنابراین طبق تعریف فشار داریم:

$$P' = \frac{F}{A} \xrightarrow{F=1500A} P' = \frac{1500A}{A} \Rightarrow P' = 1500A$$

۳۰ مطابق شکل زیر، دو مایع مخلوط نشدنی درون لوله U شکلی در حال تعادل قرار دارند. در کدام گزینه مقایسه درستی بین فشار نقطه‌های A و B و همچنین فشار نقطه‌های C و D صورت گرفته است؟

$$P_C = P_D \text{ , } P_A = P_B \quad (1)$$

$$P_C = P_D \text{ , } P_A > P_B \quad (2)$$

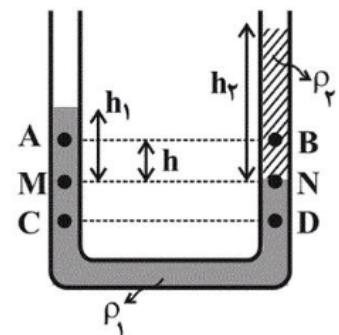
$$P_C = P_D \text{ , } P_A < P_B \quad (3)$$

$$P_C > P_D \text{ , } P_A < P_B \quad (4)$$

پاسخ: ۳ گزینه

گزینه «۳»

فشار در نقاط C و D چون در یک ارتفاع مشخصی از یک مایع قرار دارند، با هم برابر است:

$$P_C = P_D$$

فشار در نقاط M و N نیز با یکدیگر برابر است. بنابراین می‌توان نوشت:

$$P_M = P_N \Rightarrow \rho_1 h_1 = \rho_2 h_2 \xrightarrow{h_2 > h_1} \rho_1 > \rho_2 \quad (1)$$

برای فشار در نقاط A و B داریم:

$$\begin{aligned} P_M = P_N &\rightarrow P_A + \rho_1 gh = P_B + \rho_2 gh \\ &\Rightarrow P_B - P_A = (\rho_1 - \rho_2)gh \xrightarrow{(1)} P_B > P_A \end{aligned}$$